

Indlæg til mødet med udvalget for landdistrikter og øer den 23-4-2014 på Læsø

Det store spørgsmål er: "Hvad vil udviklingen bringe? Udviklingen er som et vandløb, der glider forbi, mens vi står og undres? Eller prøver vi at lede vandet derhen, hvor vi kan få gavn af det inden det vender tilbage til havet?"

I 2009 lavede vi i Læsø Kommune en lille undersøgelse af pengestrømmen fra staten til Læsø og omvendt! Læsøboerne betalte ca. 100 mill kr. i skatter og afgifter. Når alle tilskud var trukket fra, var der ca. 30 millioner kr. tilbage, som læsøboerne bidrog med til det danske samfund. Her er ikke medregnet den valutabesparelse, der opstår når rigtig mange danskere holder ferie på Læsø i stedet for i udlandet, og heller ikke den valutaindtægt vore mange udenlandske gæster bidrager med. Derudover bidrager vi med de fleste af vore unge efter opvækst og skolegang. Det vil sige: "Vi er ikke en belastning - vi er en resurse!" En resurse som samfundet kan vælge at værne om eller at bruge op. Hvis interessen for os begrænser sig til hvad vi koster, så bliver det svært for os fremover at bidrage til den fælles velfærd.

Vi har fundet et område hvor en fælles indsats mellem staten og Læsø Kommune vil kunne gavne det danske samfund og som følge deraf også samfundet her på Læsø. Her på Læsø har vi rigtig mange forskellige landskabstyper, som er et resultat af læsøboernes gøren og laden op gennem tiden. Fordi landskabstyperne kun er blevet opfattet som natur, og som følge deraf er blevet kaldt naturtyper, er der siden 1950'erne indført en lang række naturbeskyttelses foranstaltninger, her nævnt i tilfældig rækkefølge: fredninger, planloven, paragraf 3 områder, by og landzoneloven, naturbeskyttelsesloven, miljøloven, habitatdirektiver, fuglebeskyttelses områder, strandbeskyttelses linjer, vandplaner, natura 2000 områder og meget meget mere. Alt sammen for at beskytte landskabet mod den menneskelige aktivitet, der er årsagen til at landskabet ser ud som det gør. Der er faktisk kun én meget truet art, der ikke indgår i den store trang til beskyttelse - det er læsøboerne. For læsøboernes vedkommende er faren for udryddelse steget gennem hele perioden.

Alle de mange gode hensigter og den begrænsede indsigt har op gennem tiden udviklet sig til en helt ny naturtype "Regel Junglen". Den er en invasiv og meget aggressiv naturtype, der lægger lag på lag, hen over det samme arme landskab, administreret af en lang række myndigheder, der ikke har haft nogen tradition for og incitament til at samarbejde om en helhedsløsning. Vi vil gerne være stedet, hvor man udvikler og afprøver en ny type plejeplan, der også retter sig mod "Regel Junglen", så den ikke laver mere skade end den allerede har gjort. Den har bredt sig så længe, at det er på tide, vi finder macheterne frem og tynder så meget ud i "junglen", at det landskab, vi ønskede at beholde dukker frem igen. Tænk hvis det kunne lykkes at få en dynamisk, helhedsorienteret og sammenhængende forvaltning af det landskab vi omgiver os med. Det vil vi meget gerne medvirke til. 71% af Læsøs landskaber er ekstraordinært beskyttet, meget af det op til mange gange og stort set alle kendte regler er anvendt! Derfor mener vi, at Læsø er det mest oplagte sted at udvikle landskabsforvaltning på en ny måde.

De voldsomt beskyttede strandenge langs Læsøs kyster, der tidligere havde et langt rigere fugleliv, er ved at gro til. Derfor har vi allerede et stort "Life" projekt i gang.. Projektet går kort fortalt ud på at genetablere den driftsform, der har skabt og opretholdt landskabstypen op gennem århundrede. En driftsform enkelte læsøboere stædigt har fastholdt, så vi heldigvis

stadigt har enkelte brudstykker tilbage, men meget store dele af arealerne har længe været under tilgroning, på grund af den ændrede driftsform, som de mange beskyttelses foranstaltninger har medført. Hvis den måde vi forvalter landskabet på skal ændres fra en ineffektiv belastning til at være en aktiv resurse, skal der en målrettet indsats til. Det betyder at vi skal se på både muligheder og barrierer. Siden bondestenalderens begyndelse har vi mennesker påvirket landskabet direkte, vi er som følge deraf ikke en modsætning til naturen, men en del af den.

Ud fra den kendsgerning bør vi oprette et landskabsplejeakademi og en forvaltningsenhed på Læsø, med det formål at udvikle regler og metoder til en helhedsorienteret landskabsforvaltning. Hvis det skal lykkes, er det ikke kun det administrative system der skal ændres, vi politikere har også behov for at skifte stil.

Det nytter ikke, at vi sidder nede i maskinrummet sammen med maskinfolkene og ikke aner, hvor vi sejler hen, og hvor udsynet begrænser sig til den indvendige side af maskinrummet. De, der har valgt os, kan med rette forvente, at vi befinder os på broen, sætter kursen og ved hvor vi skal hen. Det er også vores ansvar at forlange af mandskabet i maskinrummet, at de trimmer maskinen, så vi med passende fart følger den kurs, vi har sat.

De erfaringer der vil kunne høstes på Læsø, ved at udvikle en effektiv plejeplan, der også omfatter pleje af "regel junglen", vil senere kunne bruges i landskabsforvaltningen over hele landet med stort udbytte især for "naturen", men også for statskassen.

Olav Juul Gaarn Larsen.